

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre . . . . . 10 fr.-kr.
 Fél évre . . . . . 5 —
 Negyed évre . . . . . 2 50 —
 Egyes szám 5 kr.

Adat: azonnali részletek 4-5 nap múlva érkezők. Nagy-határúak, 1000. szám. Új-számúak, — a szerkesztőségbe hár-mintva küldendő.

Előfizetési helyben:
 TÁRSDI K. LAJOS és társai,
 OSVÁTH KÁROLY könyv-kereskedés és a kiadói-hivatalban KUTASI IMRE könyv-nyomdájában a postahivatalok útján.

Hirdetési árak:
 Egy sorban 100 szavú sorok.
 Helyben és postán küldve.
 Hirdetési árak: az első sorok 100 szavúak, a többiek 50 szavúak.
 Hirdetési árak: az első sorok 100 szavúak, a többiek 50 szavúak.
 Hirdetési árak: az első sorok 100 szavúak, a többiek 50 szavúak.

A tegnapi nap.

Debreczen, nov. 11.

Debreczenben a vasárnapok nemcsak ünnepnapok, hanem az egyes körök, egy-letek, társulatok gyülekező napjai is, mivel vasárnap munka-szünet lévén, ilyenkor lehet leginkább a közügyek iránt az érdeklődést felébreszteni. Innen van az, hogy csaknem minden vasárnapra több összejövetel, értekezlet, gyűlés esik, melyekkel mint helyi eseményekkel a debreczinek természetesen részletesen kell foglalkoznia. Tegnap is több fontos értekezlet s gyűlés tartatott városunkban, melyeket részint fontosságuk, részint pedig térszűke miatt a vezércikk helyén közlünk. Tudósításaink a következők:

Tisztújítási előértekezlet.

(Hajdumegye biz. tagjainak értekezlete.)
 Somossy Béla országgy. képviselő — tudvalevőleg — értekezletre hívta össze Hajdumegye köztörv. h. bizottságának tagjait, a küszöbön álló tisztújítás megbeszélése és előkészítése végett. Az egyes helyekről, az ottani biz. tagok képviselőiben, a következők jelentek meg:

H.-Böszörményből: Somossy Béla, országgy. képviselő, Ránki Béla, takarekp. vezérigazgató, ifj. Sóvágó Béla, a 48. és 49. párt elnöke, Cseh Béla, id. Sóvágó Gábor, Nagy Imre, U. Szabó János, Barak János, Kati Imre, Rab Gábor, Barkó István.

H.-Nánásról: Kovács Lajos, gyógyszerész, Kovács József, földbírtokos, Vitányi István, Udvarhelyi József, Magi Bálint, Szabó Imre.

H.-Dorogról, a többi biz. tagok megbízásából Nagy Miklós, volt polgármester.

H.-Hadházi: Veszprémi István, városi t. ügyész, Hadházi Péter, Bay István.

Sámsomból: Budaházi László, földbírtokos.

H.-Szobozslórol: Kis Dániel, volt országgy. képviselő, dr. Kis Sándor, Szivós Géza, v. főjegyző, dr. Hetei, Czeglédi Mihály, t. ügyész.

Nádudvarról: Molnár Gábor, Doby István, Osvát Ferenc, ügyvéd.

Kabáról: Barta Mihály.

Szavátról: Parti Mihály, Csató János, Kaszás István, Sarkadi Mihály.

Debreczenből: Karap Mór, a debreczeni kaszinó elnöke.

Nem voltak képviselve Tetétlen, V.-Péres, M.-Péres, Földes, P.-Ladány, Csege, Egyek és Téglás, a hol igen kevés bizottsági tag van. — A feljegyzetteken kívül is többen voltak még jelen, kik megbízóikkal biztos és lejegyzhetlen többséget képviselnek Hajdumegye közgyűlésén.

A gyűlés tegnap, vasárnap d. e. tartott meg az „Arany Bika” éttermében s ott pont 10 órakor nyitotta meg Somossy Béla, mint az értekezlet összehívója.

Rövid megnyitó szavak után, az értekezlet elnök és jegyző választására hivta fel. Közfelkiáltás után, egyhangúlag választották meg Somossy Béla elnökül, Czeglédi Mihály pedig az értekezlet jegyzőjévé.

S az elnök Somossy Béla, országgy. képviselő is azt hangsúlyozta, hogy ő nem politikai pártot kívánt összehívni, hanem egyszerű tisztújítási értekezletet azon czélból, hogy a legalkalmasabb s legmértékű egység jelöltességek az egyes közigazgatási hivatalokra. Kéri az értekezletet, hogy ne tartson pártzempontokat szem előtt, hanem nyilatkozzanak a mellett, a ki az illető állásra képzettségén s jellemén fogva legalkalmasabb.

Elnök előterjesztése mellett pártolag szólaltak fel ifj. Sóvágó Gábor, Ránki Béla, Veszprémi István és Karap Mór. Dr. Hetei indítványozta, hogy az értekezlet alakuljon át függetlenségi párttá. Csak függetlenségi egyeneket válasszanak megyei tisztviselőül s kövessék e részben Szabolcsvármegye példáját.

Ezen szellemben szólaltak fel Udvarhelyi József, Barkó István, Osvát Ferenc, a ki azon módosítást ajánlja, hogy a midőn függetlenségi és kormánypárti, hasonló képzettségű jelölt van szóban, választásuk függetlenségű.

Az értekezlet többsége az elnök megnyitói indítványát fogadta el s politikai álláspontot foglalni nem kíván. Erre kezdetét vette a kijelölések lefolyása.

Alispánul ajánlottak: Rásó Gyula, eddigi alispán, felkiáltással, mire dr. Hetei ajánlotta Somossy Béla országgy. képviselőt. Ez utóbbi — mivel ő hívta össze a jelölő gyűlést, arra kérte a jelenlevőket, hogy a kérdés hagyassék függőben. Miután az értekezlet ebben a jelöltség visszautasítását nem találta, Somossy Béla kívánása teljesített s ez értekezlet egy alispáni jelölt mellett sem foglalt határozott állást.

Főjegyzői állásra hangok emelkedtek Fekete Sándor, eddigi főjegyző és Oláh Károly, eddigi első aljegyző mellett. E kérdés nyílt kérdésnek hagyatott fenn.

Főügyészül egyhangúlag *Szinay Gyula* eddigi t. főügyész jelöltetett, kinek megválasztása ilyenformán már biztosnak tekinthető.

Aljegyzőkül jelöltettek: I. Veszprémi Zoltán, II. Kovács Gyula, III. aljegyzőül Papp Lajos és Nemes Zoltán, most közig. gyakornok. Ez utóbbi jelölés is nyílt kérdésnek hagyatott.

Arvaszéki elnökül jelöltetett egyhangúlag Pénzes Sándor, mostani arvasz. elnök. Ülnökül: Orosz Endre és Sepsi Dezső (ez utóbbinak jelölése nyílt kérdésnek hagyatva).

Főszolgabírák. Ujvárosi járásban: Ferenczi Elek, nádudvari: Nábráczky, a jelenlegi főszolgabírák. Az újvárosi járásban Kovács Gy. helyett szolgabírául Orosz S. jelenlegi közigazgatási gyakornok jelöltetett ki.

Pénztárnok: Uzonyi Imre, eddigi pénzt., Ács Nagy Károly, eddigi ellenőr és Kis Károly, kabai jegyző, jelöltetése nyílt kérdés maradt; Uzonyi Imre ellen — a felszólalásokból ítélve — erős ellenszenv mutatkozik.

A kisebb hivatalok egyelőre szóba nem kerültek.

Megválasztott egy végrehajtó bizottság, melynek elnöke Osvát Ferencz, debreczeni ügyvéd, tagjai: Somossy Béla, Ránki Béla, ifj. Sóvágó Gábor, id. Sóvágó Gábor, Sóvágó Imre, Kati Imre, U. Szabó Mihály, Böszörményből: Ujvári Béla, Nagy Kálmán, Nagy Bálint, Szabó Imre, Vitányi Udvarhelyi H.-Nánásról; Veszprémi István, Poroszlai Zoltán H.-Hadháziól; Kis Dániel, dr. Kis Sándor, dr. Hetei, Czeglédi Mihály, Szivós Géza, H.-Szobozslórol; Nagy Miklós, Harsányi Dezső, Farkas Pál, Kovács István H.-Dorogról; Budaházi László, Sámsomból; s végül Tetétlen, Nádudvar, Földes, Szovát, Kaba, P.-Ladány, Csege, Egyek, Téglás területeire: Lukács Dezső, Barta Mihály, Papp János, Csató, Parti Mihály, B. Tóth Gábor, Doby Gábor, Doby István, Nagy Bertalan, Molnár Gábor és többen.

Az értekezlet azon elhatározással oszlott szét, hogy a tisztújítás ügyéről tanácskozni fognak s ki-ki teljesíti teendőit a jelzett irányban.

Az értekezlet eredményeire holnap vizsátérünk s azt hisszük, hogy ezek között legfontosabb az alispáni és t. főügyészi állással szemben követett eljárás.

A tornaegylet közgyűlése.

A debreczeni tornaegylet — Nagy Ferencz elnöke alatt — tegnap d. e. 10 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését a főiskolai torna-teremben.

Nagy Ferencz elnök röviden üdvözlővén a megjelenteket, Jánossy Zoltán felolvassa a múlt évi működéséről szóló jelentést, melyet később egész terjedelmében közölni fogunk.

Olvaszták a számvizsgáló bizottság jelentése, mely szerint a számadások teljes rendben találtak. Szűcs Kálmán pénztárnoknak — köszönetnyilvánítás mellett — a felmentvény megadott.

A költségelőirányzat következőleg állapított meg:

I. B e v é t e l.	
Tagsági díjakból	1000 frt.
Adakozásokból	30 frt.
Kamatokból	300 frt.
Torna-ünnepélyekből	100 frt.
Bánom-pénzből	—
Összesen:	1430 frt.
II. K i a d á s.	
Vívótanító tisztelet-díja	250 frt.
Művezető	200 frt.
Pénztárnok	50 frt.
Titkár	40 frt.
Önálló csoport előtornászának tisztelet-díja	50 frt.
Előkezesítő csoport előtornászának tisztelet díja	40 frt.
Előtornászok tisztelet-díja	100 frt.
Eljárás fizetése	360 frt.
Leírás a felszerelésekből	55 frt.
Tornadíjak és érmek	100 frt.
Versen-nyalolás költségei	100 frt.
Előre nem látható kiadás	60 frt.
Többlet	25 frt.
Összesen:	1430 frt.

Ezután — Peleskey József kor-

elnök vezetése alatt — a tisztújítás ejtetett meg.

Elnökké ismét Nagy Ferencz választott meg egyhangúlag, aelnökké — miután Csiky Lajos e tisztelet több elvállalni nem volt hajlandó — Beszler Lajos, pénztárnokká Szűcs Kálmán, orrossá Dr. Kemény Gyula, ügyvédé Torday Gábor, titkárrá Dr. Orbán József választott meg egyhangúlag.

Választmányi tagokká egyhangúlag megválasztottak: — Jenei Miklós, Rickl Géza, Simonffy István, Rocsik Lajos, K. Tóth Sándor, Dr. Bakos Imre, Gyórfy Aladár, ifj. Gyúrky Sándor, Sinka Sándor, Márton Imre, Dr. Kemény Mór, Bekényi Péter, Csányi Benjamin, Jánossy Zoltán. Póttagokká megválasztottak: Mészáros Mihály s Nagy Kálmán.

Számvizsgálókká megválasztottak: Peleskey József, Lovász János, Pap Lajos.

Jegyzőkönyv hitelesítésére felkértettek: Király Gyula, Medgyaszay Miklós s Szentgyörgyi József. A közgyűlés d. e. 1/2 12 órakor véget ért.

III. Az ipartestület alakulása.

Kemény diót tört fel tegnap Boczkó Sámuel városunk főkapitánya, mikor egy oly gyűlésen vitzet keresztl az ipartestület megalakításának eszméjét, mely azt tűzte zászlójára, hogy török, de nem hajlik.

A magyar, francia, olasz és görög képviselőházakban sem voltak tán oly viharos jelenetek, mint tegnap a városunkban nagy tanács termében, melyet egy tévára vezetett tömeg uralt 5 negyed óráig, s mely egy érelyes, okos szóra 5 perc alatt átváltozott — tigrisből bárányra.

Több mint 500 iparos jelölt meg az ipartestület megalakításának első gyűlésére s mi jölesd örömmel néztünk végig e tisztes tömegben, mely a zöld asztal körül néma csendben várta, hogy mi fog történni?

Iparosaink eddig nem értették meg, hogy az ipartestület létesítése rájuk nézve előny, mert önkormányzatot kapnak, féltek az új adótól, féltek idegen befolyásoktól s egyebektől.

Ez a tartózkodás hozta fel őket a gyűlésre, melynek egyetlen tárgya volt a leendő ipartestület miniszterileg megállapított alapszabályainak elfogadása, illetve azoknak a helyi viszonyokhoz való kipótlása.

Eltekintve a további elmelkedéstől, irhatjuk, hogy a gyűlést pont 10 órakor Boczkó Sámuel főkapitány nyitotta meg, röviden előadva a gyűlés czélját s egy elnök és jegyző választására hívta föl.

Elnökké, illetve társ elnökek: Pongó Lajos a csizmadia társulat elnöke lett kiáltva, jegyző pedig Juhász Gábor lett, szintén a csizmadia társulat tagja és jegyzője s így azt a helyet, és karszékét, melyet főispánunk szokott elfoglalni: Pongó Lajos (egy igen értelmes és józan eljárásával figyelmet keltő polpar), polgármesterünk székét pedig Boczkó Sámuel foglalta el, mellette ált Harangi Bálint segédtitkár, illetve fogalmazója, míg főjegyzőnk székét Juhász Gábor vette uralma alá.

A „DEBRECZEN” TÁRSZÁJA.

Verses könyvből.

Erő nem vész el soha nyomtalan,
 Jó, vagy rossz — csak hajszoljuk untalan.
 Innét van gyakran, hogy a szemtelenség
 Futkossa ki a pálmát, jó szerencsét.
 Nyer üzleten, drámát adat elő,
 Állásba jut s lehet képviselő.
 Verszitek mindig a genie s a jószág:
 „Nyugodt tudat” a bizza miud a sorsát.
 Van köztük (6h bolondok, igazán!)
 Ki nem vág vissza s ellent szánva szán.
 Az erény is csak gyöngeség, ha passzív,
 Seró a bátor arczatlan s a rossz szív.

Replülj, replülj, s:
 Replülj, replülj én ifju lelkem,
 Replülj el boldogabb világba,
 Mit időznel e pusztá telken,
 Melyen a runka, tett hijába?
 Replülj, replülj én ifju lelkem!

Ha szállsz bösz harcok mezejére,
 Ne lássd a vért, ne halld az átkot,
 Ne halld a kérdést, mely az égbe
 Iszonyú átkokat kiáltott!
 Replülj, replülj én ifju lelkem!

Ha lengesz templomok felett el,
 Ne lássd, hogy földre száll a tömjén!
 Hogy hazug a dal, óh! feledd el!
 S mint jó imádság — égbe törvén,
 Replülj, replülj én ifju lelkem!

Az elnyomottak, a szegénynek
 Ints búcsút, hű barátja voltál!
 De szíved nem segíthet meg,
 Mit ér, ha-sorsukról daloltál?
 Replülj, replülj én ifju lelkem!

Légy könyű, mint egy gyermekálom,
 Légy fényesebb a csillagoknál,
 Légy tiszta, mint harmat virágon...
 S oda, hová álmód hivat már,
 Replülj, replülj én ifju lelkem!

Utadban semmi el nem érhet,
 Nem gyűlölet, nem földi gondok,
 Csak az ima, mit halkán... érted...
 Egy tiszta szív áhítva mondott!
 Replülj, replülj én ifju lelkem!

Mignon.

(Göthe.)
 Ösméred-e a citromfák hozat?
 Narancs ragyog a zöld sötétben át,
 Kék bolt alul szelid szellőcske száll,
 Repkény árnyában a bus myrthus áll...
 Ösméred-e?
 Oh! oda, oda, el,
 Mennék veled, szerelmemem — jövel!

Ott áll a ház, oszlopsor tartja fenn,
 Bűbajos fény falán s a termeken,
 A márvány-szobrok megszólítottak ott,
 Bús gyermek, óh! beszéld el bánatod...
 Ösméred-e?
 Oh! oda, oda el,
 Mennék veled, oltalmazván — jövel!

Ösméred-e a fellelegormokat?
 Az öszvér sűrű ködben vesz utat,
 Sárkány gunnyaszt a sötét oduban,
 Megdől a bércz, rajt vad síó rohan...
 Ösméred-e?
 Oh! oda, oda el,
 — Visz utam, óh! én jóatyám — jövel!

Mint a mezők virága...
 (Heine.)
 ... Mint a mezők virága,
 Szép, tiszta vagy s szelid...
 Ha látlak, ez a hű szív
 Bánattal eltelik...
 Szeretném födre tenni
 Aلد két kezemet:
 Ily tiszta, szép szeliden
 Tartson meg Istened!
 „Imre pater” dala.
 Vagy harmincz év nyomja vállam,
 S még sincs ifjabb ember nálam!
 Vagyok hírem — kezdetén,
 Kincsem csak lesz, csak lesz pályám
 S kunyhóm az alföld lapályán,
 Csak leszek még völégény!
 Még tudok szeretni mélyen,
 Még hitem van és reményem,
 Még nem gyűlöltem a világot,
 Jól tudok kacagni, lábam
 El nem fárad egy-két táncban
 És elbirom a pohárt.
 Kardom is — ha kell — jól villan,
 Gyors rossz kedvem gyorsan illan...
 Csak az a baj, én szívem,
 Hogy ebben az ifjúságban,
 Szinig-téjfel boldogságban
 Te vagy az, ki nem hiszen!
 Gáspár Imre,

Boczkó főkapitány felszólítja Juhász Gábor jegyzőt, hogy olvassa fel a minta alapszabályokat, mi nagy figyelem közt megtörtént, mely után Boczkó Sámuel azt a kérdést intézte a gyűléshez, hogy elfogadják-e azt a részletes tárgyalás alapjául?

A vihar erre kitérően volt — de szűk mederben csapongott, mikor felállott Szóke János s ismert ékesszólással, számadásokkal kezdte bizonyítani, hogy a testület megalakítását kevés iparos kívánta s ez okot adott Boczkó főkapitánynak arra, hogy igen udvarias szavakban kérje a szónokot a tárgynál maradni, mert ezáltal nincs hely ennek megbeszélésére.

De már erre kitört az első zaj, „halljuk Szóket” — „Igazat beszél” — „Nem kell testület” kiáltá száz megszaz torok, ki élesen, ki vastagon, kinek miként engedték az egék, mire Pongó L. elnök megrázta a csengőt, s a helyre állt csendben Boczkó főkapitány kérte a gyűlést csöndességre, felemlítve, hogy zajongás esetére feloszlatja a gyűlést.

Erre az volt a válasz, hogy „tessék feloszlatni.”

Leccsillapítván a zaj, Pongó Lajos elnök kérdi Boczkó főkapitányt, hogy miután ők Lu k á c s Béla államtitkárnak személyesen adtak be egy kérvényt a testület megalakítása ellen, miért nem váratik be ennek elintézése? s egy újból kitört, de Boczkó főkapitány által lecsillapított harsogó zajongás után, kéri az alapszabályok tárgyalását ezen ülés napirendjéről levenni.

Boczkó főkapitány kijelenti, hogy van tudomása a testület megalakítása ellen a miniszteriumhoz magán uton beadott kérvényről, de neki ezt ezuttal figyelembe venni nem lehet, kijelenti, hogy neki hivatalos kötelessége az alapszabályokat letárgyalatni s ez majd fel fog terjesztetni a miniszteriumhoz, mely ezzel kapcsolatosan fog intézkedni a beadott kérvényről is.

Megnyugtát különben mindenkit, hogy az alapszabályok tárgyalása nem zárja ki, hogy a miniszter ne intézkedjék az említett kérvényről, de kijelenti, hogy az alapszabályokat tárgyalni kell s nincs joga levenni a napirendről azt.

Pongó L. megnyugtatólag igyekszik hatni a közgyűlés zajongó indulatára, s kéri a gyűlést, hogy menjen bele a részletes tárgyalásba, de a közgyűlés az elnök igazán higgadt és tapintatos szavaira sem csilapodott le, mely felhívta Boczkó főkapitányt arra, hogy ezuttal először kérjen erős hangon csendes és nyugodt, tárgyilagos tanácskozást. Felemlíti, hogy a testület megalakítása órájában terheket ró, mert a felügyelet nehezebb lesz ezután, de szerinte, a debreczeni iparosok intelligenciája azt követeli, legyen Debreczenben is.

Ujabb lármák és ezeknek lecsillapítása után Szóke János felemlíti, hogy a testület életbejuttatása ujabb adót ró az iparosok nyakába, pedig adó is van már bőven s van hozzá végrehajtó is elég. Nem ellenzi a testületet, de legyenek ingyenes tisztviselők, vagy fizessék azok, a kik kívánták, hogy legyen testület.

Bácsi András erős hangon nyilatkozik a testület ellen, s főképp kiké az iparos tanácsok oktatása ellen s olyan kifejezéseket engedett meg magának, e külföldben igen derék polgártársunk, hogy ama nagy türelemmel és szelidséggel felfegyverzett Boczkó főkapitány megvonta a szót tőle, Szóke János az ismert derék iparos pedig szegényrézettel utasítja vissza a tanácskozást arról tett nyilatkozatait Bácsi Andrásnak.

A tanácskozás ezután más mederbe tért. E kly Gábor felemlíti a szavazás helytelenségét, Kálmán J. István pedig — ki

szintén igen alaposan és elismerésre méltó szakértelemmel beszélt — azt említi fel, hogy a kereskedelmi és iparkamara meg se kérdezte a kamarai tanácsosokat az ügyben, mit Pongó L. is erősített. Szóke Mihály és többen azt említték föl, hogy sokan ki voltak zárva a szavazók névsorából. „Ujválasztást” kiálták sokan ritka jó tüdővel és szívóssággal perczekig.

Ezekre nézve Boczkó főkapitány késséggel adta meg a nagyon megnyugtató feleleteket s egy pár nagyon mulatságos közbeszólás után („hát már muszáj iparosnak lennünk? stb) kijelenti, hogy:

— „A kik elfogadják az alapszabályokat a részletes tárgyalás alapjául, azok maradjanak bent a teremben, a kiknek nem tetszik a tárgyalásba belecsoportolni, — elhagyhatják a termet.”

De már erre kitört a zivatar. Zugott, csattogott és döngött. A csengő hiába szólt, a „menjünk” és „ne menjünk” hangröpt — oly erősen, hogy már tarthatunk egy kis iczi-piczi forradalomtól — s végre is egy kedvező pillanatban leirhatatlan nyugodtsággal állt fel Boczkó főkapitány s ezt mondá:

— „Erőszakoskodni tisztelt közgyűlés nem akarok, de kijelentem, hogy én, midőn az alapszabályok részletes letárgyalását kérem, a törvényes alapon állók s elvagyok határozva a törvény korlátain belül érvényt szerezni a törvénynek s ha a sokszor kért csend nem áll helyre, kiűrtetem a termet s 12 taggal lefogom tárgyalatni az alapszabályokat és elérjük a czélt.”

Erre aztán csend lett. Nem mozdult senki, mert hát Pongó Lajos is szépen kérte nyugalomra a gyűlést, s bevallotta, hogy a kapitány urnak van joga tenni a mit ígér, de kötelessége is végrehajtani a mit a törvény parancsol.

Ese íme! A főkapitány szavai után a bárány hangulatot öltött közgyűlés, felölté magára a bölcsérséketlet Debreczen város iparosai e perczben megmutatták, hogy igen is, műveltséggel bíró jó szóra, bölcs tanácsra halgatni tudó polgárok. És rövid perczek alatt elfogadta az alapszabályok illető pontjait részletes tárgyalás alapjául s elhatározta:

- a) hogy minden iparos 50 kr beirattási díjat fizet.
- b) évi tagsági díj 1 frt leend.
- c) az előjárású tagok száma 30 lesz.
- d) az elnök 100 frtot utalványozhasson előlegesen; utólagos beszámolás kötelezettsége mellett.
- e) rendkívüli közgyűlést 50 tag kérésére lehet összehívni.

Ezzel be lett fejezve a tárgyalás. Boczkó főkapitány kijelenti, hogy az elfogadott alapszabály az ipar és kereskedelmi kamarához fog áttétetni, az a városi közgyűlés elé terjesztetvén, onan a miniszteriumhoz küldetik fel. Szívesen szavakban megköszönte az iparosok jó indulatát s ezzel befejeztnek nyilváníttotta a gyűlést.

A gyűlés Boczkó főkapitány nagyon kiérdemelt elismerésével oszlott szét s mi meggyőződünk, hogy Boczkó S. tapintatos eljárása ezuttal már megnyerte a testület részére az iparosokat, annak a testületnek mely — higgyék meg még most is bizalmatlankodó iparosaink hivatala leend a debreczeni iparos osztály szellemi és anyagi érdekeit arra a színvonalra emelni, a melyen elérik virágzásukat.

Most már semmi kétség, hogy lesz iparos testület s e sorok írója nem csak hiszi, de meg van győződve, hogy ma oly fát ültetett el az ipartestület, mely nekik is, az iparnak is, és e szeretett hazának is becses gyümölcsöket fog teremni.

Adja a gondviselés, hogy az ipartestületen öt lakás létezik családok számára, s azok oly ügyesen vannak facsoportok által elkülönítve, hogy minden család tökéletesen elvonulva lehet, mintha külön utcában lennének, holott mindnyájan egy szép diszkertben laknak. Még egy leánytanító kis intézet is megfér háborítlanul eme kies helyen.

Ezen izléssel rendezett kert kezdetben népkertnek lön felajánlva, mit a zilahi közönség nagy örömmel fogadott el, s mivel éppen a város kellő közepéből lehetett oda menni, egész nyáron számos látogatója volt. Egy családnak csak egy forintot kellett fizetni egész nyári élvezetért, mi a kert csinításának fenntartására, s éjjeli világításra lön fordítva. Számos ülőhely asztalokkal, kisebb-nagyobb társaság számára, árnyas facsoportok között ajánlkozott a vendégek kényelmére, a Szemiramis kertjeként egymás felett emelkedő halmonokon.

Zenészek viditák a társaságot, a napnak bizonyos óráiban, s különösen este, s a zilahi társaságnak barátságos, mintegy családias gyűlhelye volt, mit a művelt uri ember, Kállay József a szép kertnek tulajdonosa, még vonzóbbá tett.

Később egy zilahi birtokos ur, Polgári, szépen művelt nagy kertjét, mely Zilahnak nyugoti oldalán van, a városnak hagyományozta végrendeletileg, miből a város népkertet alakított.

De a zilahi társaság, már annyira megszokta volt a város közepén levő Kállay kert, hogy a megnyitott népkert után is csak ide járt üdülést szerezni. — Végre a városi hatóság betiltotta Kállay Józsefnek, a nyilvánosságának nyitni meg a kertjét, s így fordult a társaság a város népkertje felé, hol kitölti

let fájanak ép gyümölcsseit a ma ültető közgyűlés tagjai is élvezték mielőbb s legyenek majdán oly kertészek, a kik a nemes fát Debreczen város iparosainak üdvére fogják ápolni.

Sz — J — s.

IV.

Az Emlékkert társulat közgyűlése.

Az emlékkert társulat tegnap d. e. 10 órakor tartotta közgyűlését a városháza kistancstermében. Jelen voltak: Balogh Ferencz, Beke Mihály, Csanak József, Komlóssy Arthur, Kovács János, Lengyel Imre, Mayer Emil, Nemes Kálmán, Némethy Lajos, Rác György, Szikszay József, Szűcs István, Tóth Antal és Dr. Varga Géza.

Tóth Antal előadja a gyűlés czélját, mely nem más, mint határozni az emlékkert társulat sorsa felett, ugy annak vagyon, mint a két emlékkert és a bennök elhelyezett emlékek további gondozása, fenntartása tárgyában. — Beterjeszti az egylet vagyonáról vezetett számadásokat, — a városi hatóság végzését és saját jelentését az egylet állapotáról, majd a gyűlés vezetésre elnökül Csanak Józsefet, a jegyzőt től vitelére pedig Komlóssy Arthur hozza javaslatba.

Felolvastatván a Tóth Antal jelentése, abból kifutik, hogy az emlékkertek alapítókéje jelenleg 6862 frt 45 kr, mely kezdettől fogva az „István gózmalom társulat”-nál volt elhelyezve, s volt idő, hogy 8% ot kamatozott, majd 6% fizetett. Most azonban a tőkét is visszafizette a gózmalom, ugy, hogy ma már csak 4 1/2% -ot jövedelmez az, s ez már nem fedezi a kertek fenntartásának költségeit; gondoskodni kell tehát módokról, hogy a kertek fenntartása és gondozása fennakadást ne szenvedjen.

Ó folyamodott is a városhoz 400 frt segélyért, ez azonban teljesíthető nem volt; ellenben a városi hatóság és a közgyűlés is hajlandónak nyilatkozott, — ha más mód nincsen — a kerteket kezelése alá venni az alapítókével együtt. Felolvastatik az ide vonatkozó közgyűlési határozat.

Jelenti továbbá, hogy a Csokonai ércszobra fenntartására szolgáló alap 2398 frt 39 kr-ra növekedett, mely az emlékkertek alapjától külön kezeltetett. — A jelentés, kivált pedig annak a szoboralapra vonatkozó része örvendetes tudomásul vétetett, s Tóth Antal a számadások terhe alól — hosszu éveken át teljesített buzgó és önzetlen fáradozásaiért jól megérdemelt köszönet mellett — felmenteni határozottat.

Ekkor elnök felteszi a kérdést, határozon a közgyűlés, miképen gondolja az emlékkerteket és a bennök elhelyezett emlékeket továbbra is fenntartani és gondozni: társadalmi uton-e, vagy pedig adassék át a vagyon és a kezelés mindentől a városi hatóságnak? Komlóssy Arthur a társadalmi uton fenntartás mellett emelt szót, s a városi kezelés alá adás iránt több irányban fejezi ki aggályait, t. i. a mi előjárásúnak nemcsak a közigazgatásnak ma már igen terhes feladatával, hanem a város nagybirtokának és jövedelmeinek kezelésével is megbízva van és így újabb gondot és aprólékos körültekintést igénylő eme kezeléssel nem czelszerű terhelni, ezenkívül az eredeti czél, a haza és közelebbi város beleltében érdemet szerzett jelesek emlékeinek felállítására, az ezekkel járó kezdeményezés, s a gyűjtés stb. Csakis a társadalomból indulhat helyesen — azt hatóságnak — mintegy hivatalos uton tenni igen bajos; végül — a legfőbb indok a társadalom kezében tartani meg e társulat szellemi és anyagi vezetését — az, hogy a jelen alkotmányos állapotot — tanulság a múlt — könnyen fecserélheti a mérsekelt — sőt a teljes abszolutizmus is, a midőn jól tudjuk, hogy a városi magisztratus sem állhat

zene van csütörtökön és vasárnap, van nyári táncsterem, czellővőhely st.

Igy a Kállay kert, melynek csak lámpa oszlopai emlékeztetnek, az egykori kivilágított estékre, csupán a benne lakók élvezetűl maradt, melyek kellemét én is élvezem több napon át, a Tömörváryné asszonyság vendégszerető családjánál.

Nem hiába nevezik Zilah városát, s az egész Szilágy megyét: Erdély gyümölcsös kertének, mert a hó nyár üdítő gyümölcsei bőségen találhatunk benne. Nem számítva a zamatos gyümölcsű szőlőhegyeket, melyek a város felkörben körül veszik. Ezen szőlőhegyek kirándulások, Zilah egyik érdekességei közé tartoznak. A szőlőhegyen rögtönözve készült „Flek,” zilahi specialitás, és izletessége páratlan.

A távolabbi kirándulásokhoz tartozik többek között a „Nádastó,” mely egyszerűs mind fűrdő helyiség is. Ide már kocsin kell menni, jó nagy távolsága miatt. Feledetlen marad előttem azon festői kép, mely előnkbe tárult, naplemente után haza térve, a piros alkonyi ég, a kákes ködfátyol, mely a kies fekvésű várost elborítja, varázs színben tünteti fel a vidéket.

Nevezetesen ezen helyen a fehér sziklák, melyeknek egyes darabjaiban, szép alabástrom példányokat lehet találni. — Sok kincs rejlik még hazánkban felhasználatlanul.

Kellemesen meglepő a sudar bükk erdő között: fenyő ligeteket találhatni, melyek az ott nyaraló betegeknek illatos üdülő helyül szolgálnak.

(Vége. kv.)

ellent a hatalom nyomásának — s az emlékkertek eredeti czéljaiktól teljesen elvonathatnának.

Szólok tehát — ha bár teljes méltánnyal és köszönettel fogadja a nemes város határozatát, ez okból megkísérlelnék tartja a társadalmi uton fenntartást s miután a felolvasókör éppen most szándékozik szélesebb alapokra helyezkedve — munkakörét kiszélesítve — Csokonai-körre átalakulni, s most dolgozik alapszabályai megváltoztatásán, hol az irodalmi működésen kívül — a város közterei és utcáinak szépitése, s a műemlékek ápolása is egyik főczélul leend felvéve, legalkalmaszerűbb volna — ezen egyesülethez átírni s néki az emlékkert-társulat vagyonának kezelését, a kertek és emlékek gondozását felajánlani. — Szűcs István helyesli az előtte szóló álláspontját s azt minden tételben elfogadja, — hasonló szellemben nyilatkozik Csanak József és Lengyel Imre, — kiknek, ha eddig volt is szándékukban a városi kezelés mellett foglalni állást, — ettől elállanak s a társadalmi uton fenntartást elébe helyezik amannak; — Balogh Ferencz — üdvözi az eszmét s teljes bizalommal viseltetik a Csokonai-körre alakuló felolvasókör vezetői, tagjai s annak szellemi iránt, s éppen ezen bizalommal fogva egészen beolvastatandónak tartja — az egyletet — vagyonával, szellemével, s csupán az alapítókének rendeltetésük czéljára külön kezelést kívánna. Kovács János még időelőltinek tartja az átadást, mert a felolvasókör még sem alakult át Csokonai körre. — Beke Mihály — talán párhuzamos együtt működést is létesíthetőnek gondolja.

Némethy Lajos nagyon jól tudja, hogy a Csokonai-kör most van alakulóban, — de annak bölcsője — a felolvasókör egy élő s életérős egylet, — melynek előjáróságához éppen azért kell idejekorán fordulni, hogy a munkában levő alapszabály tervezetében az emlékkertek ügye, az egyleti vagyon kezelése is beilleszthető legyen; azt senki sem mondta, hogy adjuk át a vagyon és kezelést minden feltétel nélkül, hanem csak tegyük ajánlatot; ő tehát egy lépéssel tovább megy, s 3 tagú küldöttséget kíván kijelölni, mely a felolvasókörrel magát érintkezésbe tévén, az eredményről egy újból összehívandó közgyűlésnek tenne jelentést.

Többek hozzászólása után határozatba ment, hogy a Csokonai-körre alakuló felolvasókör választmányához a közgyűlésből átirat intéztessek, melyben az emlékkert-társulat vagyon 6862 frt 45 kr és a Csokonai szobor fenntartására gyűlt alap 2398 frt 39 kr — együtt 9260 frt 84 kr készpénztöke kezelést végett, az emlékkertek s bennök elhelyezett emlékek gondozása, fenntartása és tovább fejlesztése kötelezettsége mellett — a kör által átvételre felajánlatik s a részletes tárgyalásokkal Csanak József, Tóth Antal és Lengyel Imre tagokból álló küldöttség megbízatik.

Ezzel a gyűlés — elnök és Tóth Antal elnökével berekesztetett.

Belföldi hírek. Mocsáry Lajos egy újabb munkát fejezett be az „Állami közigazgatásról,” mely 15-16 innyi tartalommal nem sokára meg fog jelenni. — A z o r s z f ü g g. és 48-s p á r t Helfy Ignácot bizta meg az 1890-ik évi állami költségvetési általánosságban is elvető határozati javaslat benyújtásával. — Gróf Kálnoky külföldi miniszter, ki Friedrichsrühéől visszakerkezett Bécsbe, már a legközelebbi napokban Gödöllőre utazik, hol előterjesztéseket tesz a királynak. — A pénzügyi bizottság befejezte az 1890-ik évi költségvetési előirányzat tárgyalását. — Stefánia özv. trónörökösné Pozsonyból Laxemburgba utazott. — Szenzációs öngyilkosság. Karel Ferencz, a budapesti déli pályafutárság pénztárnoka, kinek pénztárában több mint 20,000 frtnyi hiány találtatott, agyonlőtte magát.

Külföldi hírek. Mária Valéria főhercegnő eskütvője Szalvator Ferencz főherceggel — udvari hírek szerint — husvét után lesz Ischben. Az esküvő minden pompa nélkül megy végebe. — Uralkodónk találkozására a német császárral — újabb hírek szerint — f. hó 14-én történik meg Innsbruckban. — A republikánus franczia képviselők nagy megbotránkozásal utasították vissza azon eszmét, hogy a nov. 14-iki nagy köztársasági partgyűlésre a boulaugisták is bebecsátassanak. — Megczólt híre. Azon hírt, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem ügye választott bíróságra bizatnék, egy felhivatalos római távirat üres koholmányának nyilváníta. — Bismarck Herbert gróf Budapestről Bécsbe utazott. — Rieger, az ó-csehek vezére a prágai országgyűlésen nevezetes beszédet tartott a cseh államjogról s ennek helyreállításáról, melyben a magyarokhoz is intézte szavát, felszólítva bennünket, hogy ne ellenezzük a csehek jogos követeléseit.

HELYI HIREK.

* Nyilatkozat. A Klagenfurtban letartóztatott „kisasszony-ferj” esetével eddig két okból nem foglalkoztunk. Először azért, mert kegyeletet kívántunk tanusítani egy, a nagy sajtó által ez alkalomból lelketlenül ugy is eléggé meghurczolt, e városban s környékén pedig általánosan tisztelt és szeretett egyének által viselt, ós családi név iránt. Másodszor azért mondottunk le a szenzációs alkalomról, mert

s az emléken elvonathat-... eljes méltány-... a nemes város... rindóknak tartja... miután a fel-... zándékok szé-... munkakörét... i-k örré át-... szabályai meg-... működésén ki-... zainak szépi-... egyik főze-... erűbb volna... az emlékkert-... t, a kertek és... ni. — Szűcs... álláspontját s... adja, — hasonló... s a n a k J ó... — kiknek, ha... városi kezelés... elállanak — s... elébe helyezik... — üdvözlő... al viseltetik... dő felolvasó-kör... me iránt, s éppen... a beolvasztandó... vagyonával, szel-... éknek rendelté-... et kíváná. K o... k tartja az át-... még sem alakult... e Mihály — talán... is létesíthetőnek

gyon jól tudja, ... alakulában, — ... rás-kör egy élő... előjárásához... fordulni, hogy a... tervezetében az... vagyon kezelése... nki sem mondta, ... keletést minden... gyeként ajánlatot; ... meg, s 3 tagu... mely a felolvasó... en, az eredmény-... gyűlésnek tenne

án határozatba... örré alakuló... anyához e köz-... helyben az em-... irt 45 kr és a... gyűlt alap 2398... 84 kr készpénz-... kertek s bennök... sa, feamtartása... ttségével —... altatik s a rész-... Jozsef, T o t h... agokból álló kül-

és Tóth Antal... s á r y L a j o s... az „Állami köz-... nyi tartalommal... — Az orsz... gy Ignácot bizta... ltségetést álta-... ti javaslat be-... l n o k y k ü l -... rch-rakéból visz-... zőzelebbi napok... rjesztéseket tesz... gyi bizott-... i költségvetési... t e f a n i a ö z v . ... mburgba utazott... y i l k o s s á g... éli vaspályatár-... sztarában több... atott, agyonlőtte

ia Valéria... Ferenz főher-... — husvét után... en pompa nélkül... onk talál-... — újabb hírek... meg Instruk-... s f r a n c z i a... ránkózással uta-... gy a nov. 14-iki... a boulaugisták... e g e z á f o l t... and bolgár feje-... a bizatnék, egy... koholmányok... k H e r b e r t... — R i e g e r , ... országyűlésen... seh államgyűröl... en a magyarok... tva bennünket... jogos követé-

Ért. K. ... rtban lotartóz-... el eddig két ok-... azért, mert... egy, a nagy sajtó... ugy is eléggé... éken pedig álta-... yének által vi-... ásodszor azért... kálomról, mert

a szomorú s egy valódi tehetség kárba vesztét jelentő esemény hóhajójával alulírott leg alább négy év óta nem találkoztam, körülményei s a még homályba burkolt egész komédiáról magunknak még csak fogalmat sem alkothatunk. Ujabbban azonban történt, hogy a „Debreczeni Ellenőr“ nem különben (a mi értesülésünk szerint — debreczeni forrásból) egy — esetleg több — budapesti lap, más-más módszerrel élve, de úgy írták meg a dolgot, miszerint a „kisasszony-férj“ hamis esketésében egy állítólag „Imre pater“ név alatt működő „vidéki lap szerkesztő“ is részt vett volna. Minden félreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy a ki e versiót irányomban rossz hiszeműleg kitalálta s a ki irányomban rossz hiszeműen, a terjesztéséhez bármiképen hozzájárult: az nem egyéb, mint arczátlan gazember; a ki pedig a malicziája mellett is ostoba, mert könnyen s hamar szétfoszló árnyaknak s az egész disznóságnak bámi hitelt adott, az egyszerűen csak s z a m á r ! — Ilyen emberrel — igaz — nem találkozunk. Megjegyezzük végül, hogy H e t s c h Ö d ö n t. barátunk ígérteit bírjuk arra nézve, hogy Klagenfurtból az eset minden részletére vonatkozó, kimérítő és hű tudósítást küld a „Debreczennek.“ Debreczen, 1889. nov. 11. G á s p á r I m r e , a „Debreczen“ f. szerkesztője.

Poéta óráim egyikében, enyáron, a mikor talán Kutasi ur nem tartozott előleget adni, vagy valami megbosztantott (mi komoly okom lehetett volna más?) levelet írtam Vértesi Arnoldhoz a „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztőjéhez, a kitől azt hittem, hogy lapjával önállóan rendelkező ember. Előre bocsátottam a levélben, hogy akkor arról értesültem, miszerint Karczag Vilmost ott fogják Budapesten népszínházi titkárnak, előrebocsátottam továbbá, hogy politikai dolgokat írni sohasem fogok más irányban, mint a függetlenségi párt elvei szerint. Ezután pedig ajánlottam, hogy az előrebocsátottakat fentartva s csakis a közeli politikai változások mellett, Vértesi úrral együtt szerkeszthetők a „Debr. Ell.“ című, most ugy is hanyatló lapot. Vértesi távollétében a két lap közt polemia útján ki, ajánlatomat (talán nem is az én káromra) visszavontam, mire Vértesi levélben azt felelte: „o v a g i a s s e g o m b a n b i z a t i k , h o g y l e v e l e m n e m f o g n y i l v á n o s s á g r a h o z a t n i .“ Ma azonban vettem a következő nagyon érdekes levelet:

Uram!
Vértesi Arnold szerkesztő távollétében fel vagyok hatalmazva, hogy a nevére címzett leveleket felbontsam. (!)
Sorai elolvasásakor*) én éppen a klagenfurti hírtörök összeállításával foglalkoztam. (!!) Levele után kész vagyok az egész cikket kibányi s pusztán az ön sorait közzélni. Elvárom azonban, hogy ön sem közöl e dologról egy szóval sem többet. Szívujába folytán is jó lesz kikerülni a hecczet.
Kijelentem, hogy másolatban bírom az ön levelét, melyben hozzá nek (!!) való belépését kérte Vértesitől. Ha bámi reám, vagy az Ellenőrré kellemetlen olvasok az ön lapjából, ugy én azt a levelet nyilvánosság elé hozom a fővárosi újságokban is. Furcsa dolgok vannak abban.
Jó lesz tehát az ön érdekeiben a t ú s z u r á s o k k a l f e l h a g y n i . B i z o s i t h a t o m , h o g y e s e t b e n a z ö n s e m e l y e n y u g o d t l e h e t s o h a m é g t á v o l r ó l s e m f o g o m a z t t ö b b é e r i n t e n i .
Helyesen teszi, ha ezután munkatársának a színházról írott referatáit is átnézi.**)
Ígérem hogy részemről semmiféle meg-támadásnak ezután kitéve nem lesz, ha ön tud elég tud elég***) okos, higgadt, mérsékelt lenni.

Karczag Vilmos.
Megjegyzendő, hogy ama levelem írásakor előbb beadtam a „Debreczen“ szerkesztéséről való lemondásomat s hogy újévtől valószínűleg egy nagyobb irodalmi vállalat részese leendek helyben; az általam odaadól szolgáló debreczeni publikumnak, pártunknak s önmagamnak tartozom azzal az őszinteséggel, a mellyel fentebbi kis korrajzot közé teszem. Egy kicsit elszámították magukat a „Debr. Ell.“-nél!
* Kossuth levele az egyetemi ifjakról. A tud. és műegyetemi olvasókör a múlt hóban küldöttségileg kérte fel Helfy Ignácot, hogy tudná meg Kossuth Lajostól, vajjon hajlandó lenne-e a jövő újévtől mintegy 150—200 egyetemi polgár látogatását elfogadni. Helfy örömet fejezve ki a tanulóifjúság e szándéka fölött, figyelmeztette ugyan a küldöttséget az ily tömeges látogatás nehézségeire, mindazonáltal szívesen vállalta magára, hogy ez iránt Kossuthnak írjon. Tegnap jött meg

*) Nyilatkozatot küldtem be annak kijelentésével, hogy gróf Vay S.-t évek óta nem láttam.
**) Ez a Karczag ur valamely pártfogójának érdeklődésben íratott?
***) Így kétszer van írva.
S z e r k .
S z e r k .
S z e r k .

a levélre Kossuth Lajos válasza, mely így hangzik:
„Turin, 22. Via dei Mille november 4. 1889. Kedves barátom! Milyen meglehetőtt őnnem azon tudósítása, hogy a tulaj. és műegyetemi ifjúság 150 tagja engem a jövő év első napjaiban meg akar látogatni. Adja ön nekik tudokra, hogy megilletődött szívvel mondom nekik kegyeletes szándékukért azon meggyőződésben köszönetet, hogy az ifjúság e kegyeletében, mely elveknak szülöttje, az én életcéloim megvalósulásának hajnala dereng. Ön nekem a múlt júliusban a jelen Magyarország egy darabját mutatta be. Annak a 150 ifjunak látogatása nekem a jövőd Magyarországot mutatná. Nagyon jól esnek lelkemnek e látvány szellemében gyönyörködhetni, de azok az élettől pezsgő ifjak elfelejtik, hogy én 88 éves roskatag öreg ember vagyok. Őn tudja, hogy a múlt júliusi tömeges látogatás emóciói s fáradalmi annyira túlhaladták erőmet, hogy hosszas betegséggel kellett megfizetnem annak a legendárius látogatásnak gyönyörűségét, s még most négy hónap multával sem vagyok jól. Pedig ez nyár szakán volt Telen, ami itt Turinban redesen zord szokott lenni, nem hiszem, hogy az oly nem emóciók s fáradalmak ismétlése kiállhatnám. Kérem figyelembe vételét, hogy ha én most november elején kötelezettséget vállalnék az ifjúság tervezett látogatását a jövő januárban, tél derekán elfogadni, az engem arra kényszerítene, hogy a telet, akárminő lesz is az, itt Turinban töltsem, s ne keressék menedéket enyhébb éghajlat alatt a testi szenvedések ellen, melyekkel az öregember a tél megszoska látogatni. Hát minden más észrevétel mellett reményem ezen egy tekintetnél fogva is elegendően indokoltnak fogják a nemes indulatu ifjak találni kérésemet, hogyha a tömeges látogatás eszméjéhez ragaszkodni magukat inditattva éreznek, halasszák el látogatásukat tavaszra. Ha még élek, akkor örömmel fogom őket fogadni, hogy kicseréljűk egymásközt, ók a hűséget a magyar haza elidegeníthetlen jogaihoz, én áldásomat hűségükre; ha pedig (ami valószínűbb) már nem élek tavaszkor, látogassák meg siromat s tegyenek a mellett fogadást, jó s balszerencsében rendületlenül helyt állani az elvert, melynek megvalósulását nekem megérnem nem adatot. — E kéressel küldöm atyai indulatu szeretetem áldását a haza reményeinek. — Üdvözlöm ön őszinte hű barátsággal. — K o s s u t h s . k .
A levél eredetijét Helfy odaajándékozta az olvasóknak.

A függetlenségi képviselők megbízásából Ábrányi Emil a „Budapesti Újság“-ban lelkes felhívást intézett a nemzethez, hogy tartassanak a honosítási törvény ellen — mely Kossuthot kirekeszt a magyar állampolgárság kötelekéből — tiltakozó népgyűléseket.
Ábrányi cikkében többek közt így szól:
„Ha csak egy szikrája él még a hálának és a nemzeti becsületérzésnek a magyar polgárok szívében ez a hála, ez a becsületérzés: a tiltakozás lángszölpává lesz, mely el fog világítani Turing és meg fogja izenni Kossuth Lajosnak, hogy a magyar nemzet fölveszi a küzdelmet azok ellen, a kik a honosítási törvényt megalkották. Kossuth Lajos másfél hónap mulva, december 24-én, éppen azon a napon, mikor a megváltó született, megszűnik magyar polgár lenni. Ha addig nem vihetjük keresztül, hogy az 1879-ik 50 ik törvényzik hatálya alól Kossuth Lajos személye kivétesék: népgyűléseken nyilatkozzék a közvélemény oly erővel, oly hatalommal, hogy a kormány oszlopi megrendüljenek bele és a bécsi kegyophár mámoros lovagjai kijózanodjanak. A nemzeti fölhaborodás e viharában lehet e nagyobb és szentebb cél annál hogy összezzuzzuk azt a törvényt, mely Kossuth Lajost megakartja fosztani magyar polgári jogától? Adjatok be a képviselőházhoz kérvényt, kérvény után! cselekedjete! Tiltakozatok!!! Álljatok föl mint egy ember és mi lefogunk borulni az ország nagysága előtt!!!“
Győrtt már holnaphoz egy hétre lesz ily népgyűlés.

* A kir. tábla decentralizálása tárgyában a budapesti ügyvédi kamara fölterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez, melyben kifejti, hogy a budapesti kir. tábla területén nyolcz, a marosvásárhelyi kir. tábla területén pedig egy és így összesen kilencz kerületi másodbírósgót, illetőleg „feltörvényszéket“ tökéletesen kielégítőnek tart. A városok, melyekben kir. táblák volnának felállítandók, a felterjesztés szerint a következők: Budapest, Debreczen, Kassa, Sopron, Pozsony, Temesvár, Szeged, Pécs és Kolozsvár. A felterjesztés szerint a budapesti feltörvényszék területe 15 törvényszékre, 857 négyzög mérföldre és mintegy 4 millió lakosra terjedne. A beosztott törvényszékek mindegyike közvetlen vasuti összeköttetéssel bír a fővárossal. Fiumét, helyi távolsága daczára Budapesthez csatoltatni javasolja a kamara közjogi indokokból. Fiume részére önálló másodfolyamodású bíróság felállítását a kamara nem javasolja. Nagy nehézségekbe ütközik a pécsi kir. tábla területének megállapítása, mert e város vasuti összeköttetései a vidékkel a lehető legszerencsétlenebbek. Helyette esetleg Nagy-Kanizsa volna figyelembe vehető, melynek közvetlen vasuti összeköttetései vannak. A temesvári táblát illetőleg csupán Pancsova az, mely e várossal közvetlen összeköttetésben nincs. Temesvárral szemben Arad geográfai indokból nem hozható javaslatba.

* Ertesítés és kérelem Százados szokás folytán f. é. november 13-án azaz szerdán a főiskolai tápintézet és a szegény tanulóknak segélyezésére véget megfogtak e nemes város polgárai házaként kerestetni a jótéteményes tanulók által személyesen, midőn ezt tisztelettel köztudomásra hozom. egyszersmind ehhez csatolom azon kérelmet: a régi buzgóság pártoló jó indulat és áldozatkészesség bizonyítsa be magát ismét és ismét folytonosan élőknek és hathatósan! Az ösökről maradt ezen intézvény mindenkinek még a legszegényebnek is alkalmat szolgáltat, hogy a tudomány miveltésé és vallás ápolására fenálló főiskola szegény növendékeit segíthesse, sorsukat enyhíthesse és lehetővé tegye, miszerint ők egykoron a hazának és egyháznak hasznos és hű tagjaivá váljanak. — A szere tet munkás erejébe ajánlom a kegyeletes czélú ügyet. Debreczen, 1889 nov. 11. kiváló tisztelettel B a l o g h F e r e n c a k o l l e g i u m e z é v i igazgató tanára.

* Színház. „Az asszonyok bűne.“ Rónaszéky Gusztávnak nálunk tegnap először színrekerült darabja, igen szükséges genre-t képvisel, a mely irányban redesen német termékekkel elégtűk ki szinpadj szűkségletűnk. A Raymond, Berger, Costa-féle lokális bohózatok közé tartozik, a melynek egy-egy morális tanúság képezi alapját s a morális igazság többé-kevésbbé keserű lapdacstát a szerző aztán bohó tréfák, dalok és zene czukrába burkolva adja be. „Az asszonyok bűne“-nek alapátétele (a mint a szombaton közzét meséből is kitűnik) anyai, hogy a nő bizalommal tartozik férjének, máskülönbben a még oly csekély jelentőségű bizalomhiány is családi boldogságnak vezethet megsemmisítésére. Ezt a tanulságot viszi keresztül tegnapi darabjában Rónaszéky. Elég erős téma egy könnyebb fajú drámához, bár az egésznek erkölcsi tanulsága még több lenne, ha a bizalmatlan asszony kissé több vétkezéssel érdemli meg a kiállott szenvedéseket. Nem bocsátkozunk a darab bővebb fejtegetésébe, mert az „Asszonyok bűne“ a szerző első műve; egyszerűen buzdítjuk, mert a mese érdekes szövése s több igen ügyes részlet (p. o. a fésülési jelenet, a Mehet-kuplék sat.) reményt kelte nek a szerző írói pályájához. A premiért nagy közönség nézte végig, mely a szerzőt többször hirta s az egyes szereplőket lelkesen taposolta. Kiemelni való legelső sorban S o m l ó n é , a k i a f é s ű l é s i - j e l e n e t b e n c s o d á k a t m i v e l t p e z s g ű j ó k e d e l y e v e l , d e t ö b b i s z e r e p l ő i s : L á s z n é , P a l o t a i P i r o s k a , A r d a i I d a , H a d a i (i g e n s z e p é n e k e l t) , S o m l ó , P é c h y K á l m a n s a t . M a g a a s z e r z ő e g y M . A . V . c o n d u c t o r ű g y e s a l a k j á v a l e x c e l l a t s a M e h e t - k u p l e k a t s z o k o t t j ó k e d e l y e l e n e k e l t e . (x . y)
* Gyászjelentés. Pártunkat vesztéséig érte, egyik buzgó tagja: Tóth György elhunyt. A haláláról kiadott gyászjelentés így hangzik: Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk kedves feledhetlen jó férjem, illetőleg jó apánk néhai H e r n á d n e m e t h i T ó t h G y ö r g y n e k f o l y ó h ó 1 0 - é n r e g g e l 1 0 - 1 1 ó r a k ö z t , e l e t é n e k 4 8 - i k , b o l d o g h á z a s s á g a n a k 2 8 d i k é v é b e n , r ö v i d e s s u l y o s s z e n v e d é s e t ű t á n t ö r t é n t g y á s o s e l h u n y t á t . A k e d v e s e l h u n y t n a k h ű t t e t e m e i , f o l y ó h ó 1 2 - é n d e l ű t á n 3 ó r a k o r f o g n a k , a r e f e g y h á z s z e r t a r t á s a s z e r i n t , K á d a s - u t c z a i 1 8 7 9 - i k s z á m u h á z s ű n t ű l a N a g y - h a t v a n u t c z a i s i r k e r t b e n ö r k n y u g a l o m r a t é t n i . M e l y v é g t i s z t e s s é g t e t e l r e b á n a t u n k b a n o s z t o z ó r o k o n a i n k a t , j ó b á r t á n k a t é s ö s m e - r ő s e i n k e t b á n a t o s s z i v v e l m e g h i v j u k . D e b r e - c z e n , 1 8 8 9 . n o v . h ó 1 0 . Ö z v . H e r n á d n e m e t h i T ó t h G y ö r g y n é , s z ű l . B a d a E r z s e b e t ; e g y e t l e n f i a : G y u l a , n e j e B i r ő M a r i s k a , s l e á n y u k : E r z s i k e ; u g y a t ö b b i r o k o n o k n e v é b e n i s . B e k e p o r a i r a !

* A honvédegyesület közgyűlése H-Böszörményben. A Bocskay hajdúkerületi 1848—49-ik honvédegyület november 3-án tartotta rendes évi gyűlését. A választmányi gyűlést Csiha Gábor volt honvédfőhadnagy elnök nyitotta meg. Jelezte az egyesület szerencsétlen helyzetét, mely szerint az egylet követeléseinek behajtására felkérte Liptay nánási ügyvédet, kinél 9 hónapig heverték az okmányok a nélkül, hogy eredménye lett volna. Azután Des Combes debreczeni ügyvéd tartotta magánál ismét 9 hónapig az ügyeket. A követvények most ismét az elnökségél vannak. Till József, ki 150 frttal tartozik és világtalan agg honvé — 3 évi törlesztést kért, mely elfogadottat. Varga Antal, ki állítólag 235 frttal tartozott régebben, elhalt, örökösai körül Paksy Károly böszörményi polgármester egyharmadban fizetni ígérte a követelést, de mivel egy 100 frttól szóló nyugtát lelték Varga ur irodai hagyatékában, mely az egylet számadásában is benne van, és lelték egy 80 frtos nyugtát, mely összeg az egylet számadásában, melyet Sebestyén Lajos volt nánási kir. járásbíró vezetett, nem szerepel, a követelést az örökösök ellen 50 frtban indították meg. A 80 frttól Zilahi Gábor választmányi tag Farkas Lajos volt elnök és Sebestyén Lajos volt pénztárnok ellen, kik ez összeget nyugtázták s számadásba nem vették, a bünyevítő eljárás megindítását indítványozta, mi el nem fogadtatván, a rendes polgári kereset vétetik foganatba, azonban ha ez kellő eredményre nem vezetne, megkezdik a bünyevítő eljárást. A gyűlésen több, mint 80 öreg honvéd volt jelen. Több kevesebb fontos ügy után a tisztviselőség újból megválasztott. — H a j d u b ö s z ö r m é n y i h í r e k . N e m e t h y Z s u - z a n n a 2 0 é v e s h a j a d o n l e á n y , k i n e k ö z v . e d e s a n n a l e h e t ő l e g m i n d e n k i v á n s á g a t t e l j e s i t e t t e , e h ő 5 - é n r e g g e l , a p i a c z r ó l h a z a m e n t , f e l o t t ö t t e s z é p f e h é r ű n n e p l ő r u h á j á t , é s a z n a p r e g g e l

vásárolt fehér szalaggal befonta a haját s felment a padlásra, ahol felakasztotta magát. Tettének oka nem gyanítják. Mult héten is felakasztotta magát egy 60 éven felül lévő öreg asszony, özv. Oláh Sámuelné. — M e z ő M i h á l y 4 1 é v e s h . b ö s z ö r m é n y i l a k o s b a l k e z e m u t a t ó u j á t m u n k a k ö z b e n m e g v á g t a , s e b é t e g y ű g y ú m ó d o n h á z i s z e r k e k k e l b o r o g a t t a , d e m á s n a p i r t ó z t a t ó k i n o k k ö z ö t t m e g h a l t . A z o r v o s o k v é r m e r g e z é s t k o n s t a t á l t a k .

* Tometés. Szombaton d. u. a közönség nagy részével mellettem tették el Tóth Gyula vaskereskedőt. A koporsó egészen el volt borítva koszorúkkal, melyeknek szalagjai a következő feliratokat viselték: „Feledhetlen jó-ságu férjemnek — Mari.“ „Szeretett vőmnek — özv. Kovács Lajosné.“ — „Kedves jó apánknak — Ilona és Aladár.“ — „Édes jó apának — Irenke.“ — „A jó barátunk — Zádor Lajos és neje.“ — „Tisztelet jeléül — Szabó Zsigmond.“ — „Szeretett főnökünknek — a személyzet.“ — „Részvétük jeléül — Dávidházy Imre és neje.“ — „Szeretett jó sógorának — özv. Kovács B. Gyuláné.“ — „A jó barátunk — barátai.“ — „Szeretete jeléül — Sárváry Ferencné.“ — „Tóth Gyulának — Sárváry Lórinéz.“ — Koszorúkat küldtek még: Weichinger Lipótné, Mayer Adolf ny. őrnagy családja, Debreczeni „kereskedelmi és iparbank, Rickl Antalé és Durkán János.
* Eljegyzés. Szombaton tartotta eljegyzését F a r a g ó I z t v á n helybeli polgár, Erdődi Károly kedves és szép leányával Z s u z s i k a v a l . B o l d o g s á g k i s e r j e ű k e t !

* Alapszabály jóváhagyás. A Debreczeni „István“-gőzmalom-társulat munkásai önképző és segélyező körének alapszabályait a belügy-miniszter jóváhagyta.

* Helyreigazítás. Lapunk mult számának az érettségi vizsgáról szóló hű hírébe egy számhiba csuszott be, — ugyanis a szóbeli érettségi vizsga nem decz. 25-én, mint közölve volt, hanem decz. 21-én tartatik.

x Külső használatra. T e s t r é s z e k f á j d a l m a i , c s u z o s é s k ö z v e n y e s b a j o k é s m i n d e n n e m ű g y l a d á s o k a „Moll féle francia borszesz“-szel gyógyítatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponként utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító által Bécs, I. Tüchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyag-kereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kirendő az ó gyári jeltelnyével és aláírásával. 4.

Közgazdaság.
Gabnaárak. (Budapest terménytőzsde nov. 9.) Buza tavaszra 8.34 pénz, 8.36 áru, buza ősze — pénz, — áru, — május—júniusra — — pénz, — áru. Tengeri 1890. máj.—jun. 5.06 pénz, 5.08 áru, jul.—aug. — — pénz, 7.26 áru. — Zab tavaszra 7.24 pénz, 7.26 áru, ősze — — pénz, — áru. Káposztarepreze augusztus—szeptemberre — — — frton.
Hivatalosan felmondott ma 500 mm. szilva f. hó 12-én leendő átvételre.

Debr. színház.
Holnap, kedden 1889 nov. 12-én, új kiállításal, páros bérletben:
A fekete gyémántok.
Dráma 5 felvonásban. Írta: Jókai.

Felolós szerkesztő Gáspár Imre
Kiadó Kutasi Imre

KARDOS LÁSZLÓ
Debreczenben, czepléd-utca.
Nagy választék a legújabb női kézimunkák-ból, ugymint: előrajzolt, kezdt és kész tálczakendők, asztalfutók, közép abroszok, törülközők, butorvédők.
Mint különös szép újdonság említendő az ugynevezett
gobelin és új keresztöltés.
Ugyancsak kézimunkákhoz kaphatók a legszebb
KÁVÉSTERITÉKEK,
sima és ezüstös szövetek méterszáma.
Teljesen biztos szinű
himzőselyem,
70 szinben, mely alig jön többbe, mint a pamut. Nagy választék, a legjobb szinű flanel barhentek, fehér pikétek, ágycerítők és paplanokból.
Valódi
Jaeger alsóruhák
Jaeger kötőgyapjú-szövet méterszáma.
SZALMIÁK SZAPPAN,

